

Archeologienota met Beperkte Samenstelling

Gent, Christoffel Columbuslaan
Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota met Beperkte Samenstelling Gent, Christoffel Columbuslaan. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur

Caroline Dockx

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2023-0331

Plaats en datum

Gent, 24 maart 2023

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 2450
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Juridisch kader en onderzoektraject	4
1.3	Aanleiding	4
1.4	Archeologische voorkennis/voorgeschiedenis	5
1.5	Huidige situatie en geplande werken	5
1.5.1	Huidige situatie	5
1.5.2	Geplande werken en bodemingrepen	7
1.6	Randvoorwaarden	22
2	Bureauonderzoek	23
2.1	Werkwijze en strategie	23
2.1.1	Onderzoeksdoelstelling	23
2.1.2	Onderzoeksvragen	23
2.1.3	Methoden en technieken	23
2.2	Assessmentrapport	24
2.2.1	Landschappelijk kader	24
2.2.2	Topografische en orthofotografische bronnen	29
2.3	Synthese onderzoeksresultaten	33
2.3.1	Datering en interpretatie onderzoeksterrein	33
2.3.2	Archeologische verwachting	33
2.4	Besluit	34
2.4.1	Potentieel op kennisvermeerdering	34
2.4.2	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	34
3	Samenvatting	35
4	Lijsten	36
4.1	Figurenlijst	36
4.2	Plannenlijst	36
4.3	Tabellenlijst	36
5	Bibliografie	37

1 Beschrijvend gedeelte

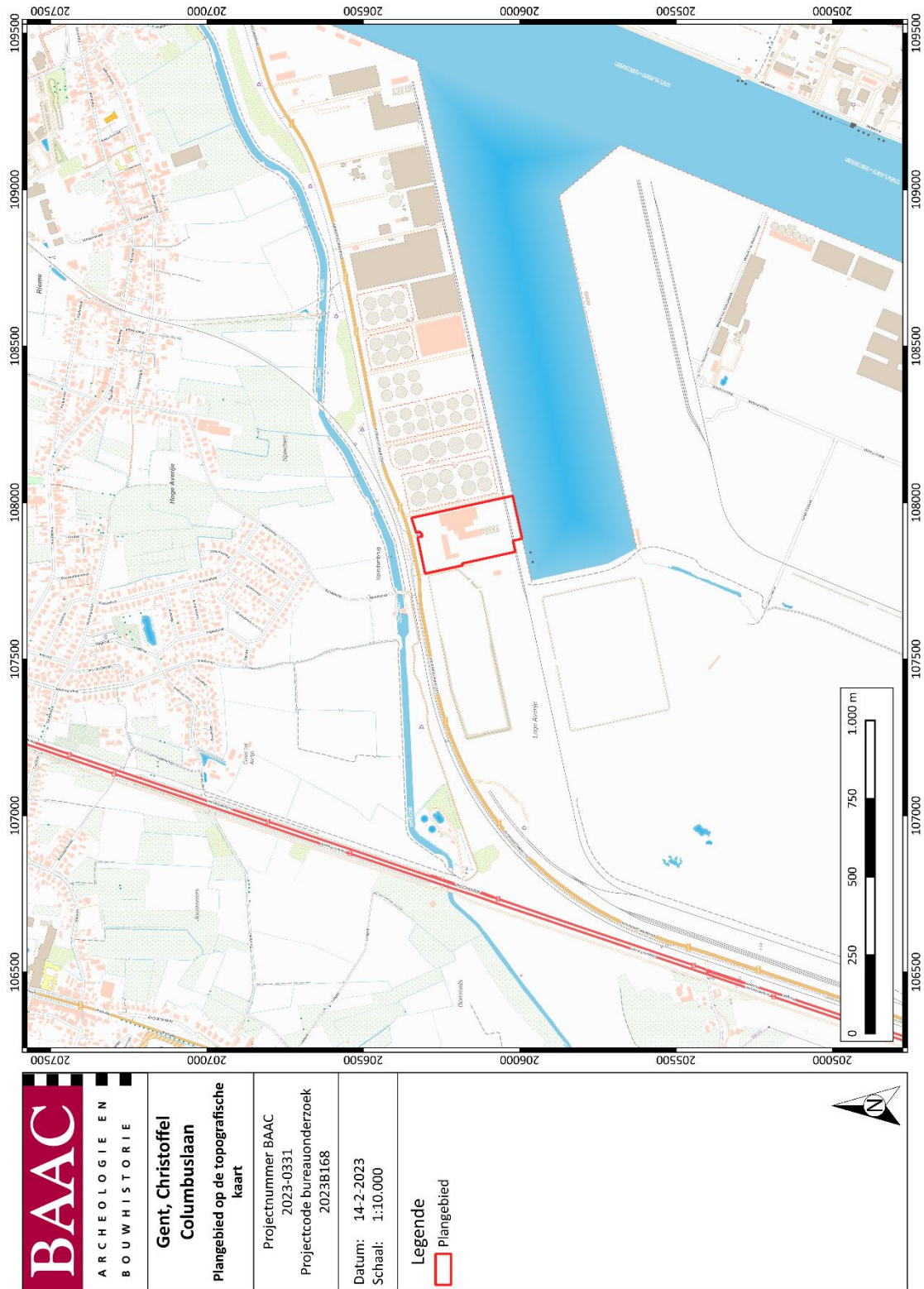
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Gent, Kluizendok	
Ligging	Christoffel Columbuslaan 37, gemeente Gent, provincie Oost-Vlaanderen	
Kadaster	Gemeente Gent, Afdeling 14, Sectie G, Percelen 4E	
Coördinaten	Noordwest:	x: 107773,59352913803 y: 206345,691339457
	Noordoost:	x: 108022,2068206755 y: 206345,691339457
	Zuidwest:	x: 107773,59352913803 y: 205992,00525611255
	Zuidoost:	x: 108022,2068206755 y: 205992,00525611255
Oppervlakte plangebied	Ca. 57.258 m ²	
Oppervlakte geplande ingrepen	Ca. 11.195 m ²	
Kartering gewestplan	1044 – gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven	
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2023-0331	
Bureauonderzoek	Projectcode	2023B168
	Erkende archeoloog	BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)
	Betrokken actoren	Caroline Dockx (archeoloog)
	Betrokken derden	Niet van toepassing

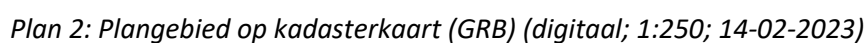
Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2023 – administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 14-02-2023)

1.2 Juridisch kader en onderzoekstraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een **bureauonderzoek** uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels **vooronderzoek zonder/met ingreep in de bodem**.

Echter kan het in enkele specifieke dossiers snel blijken dat de noodzaak voor een dergelijk verder vooronderzoek overbodig is. Indien namelijk bij de confrontatie tussen de toekomstige werken en een beperkt aantal doorslaggevende aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader, kan worden aangetoond dat:

1. met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2. de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3. verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met hoge waarschijnlijkheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, kan de opmaak van een volwaardige archeologienota achterwege gelaten worden en overgegaan worden naar de opmaak van een **Archeologienota met Beperkte Samenstelling** waarbij de rapportering van het bureauonderzoek beperkt wordt (Code van Goede Praktijk 12.5.3.3).

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een uitbreiding van de bestaande site gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de aanleg van een nieuwbouw, verhardingen, silo's, bulkopslag en dergelijke meer) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Gent, Christoffel Columbuslaan* bedraagt ca. 57.258 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van 11.195 m². Het valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in een gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven ligt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 5.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de stedenbouwkundige aanvraag gevoegd.

1.4 Archeologische voorkennis/voorgeschiedenis

Voor het plangebied werd in 2016 reeds een archeologienota (ID 716)⁴ opgemaakt naar aanleiding van de ontwikkeling van het terrein. Op basis van gegenereerde informatie van de haven van Gent⁵ die verwerkt werd in het bureauonderzoek kon vastgesteld worden dat het terrein in het verleden werd afgegraven, daarna werd opgehoogd (3 tot 3,5 meter) en genivelleerd in functie van de uitbreiding van de Gentse haven waardoor de kans zeer waarschijnlijk is dat aanwezige archeologische waarden verstoord of zelfs vernietigd zijn.

Vanwege de diepe ligging van de mogelijk archeologisch relevante lagen en de grote onzekerheid over de gaafheid hiervan, vanwege de beperkte kenniswinst en vanwege de kostbaarheid van een eventueel uit te voeren onderzoek met ingreep in de bodem waarbij het ophogingspakket zou moeten worden afgegraven terwijl de initiatiefnemer een fundering op palen plant, werd afgezien van verder vooronderzoek.⁶

1.5 Huidige situatie en geplande werken

1.5.1 Huidige situatie

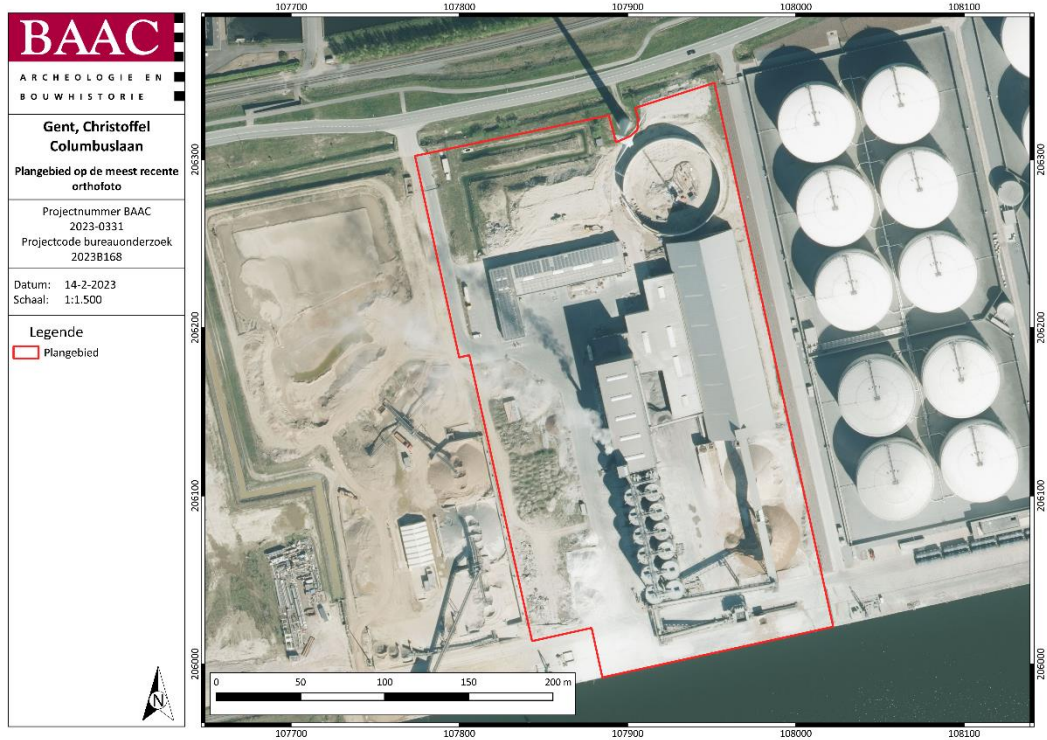
Het plangebied is gelegen aan de Christoffel Columbuslaan in de Gentse haven ter hoogte van het Kluizendok. Het terrein is recent ontwikkeld als bedrijventerrein en binnen het plangebied bevinden zich reeds verschillende bestaande structuren en verhardingen. Ook de aanpalende percelen en de nabije omgeving zijn ontwikkeld als bedrijventerreinen en industriezone. Door de aanleg van deze dokken in het verleden en het optrekken van de huidige structuren kan aangenomen worden dat het bodemarchief binnen het plangebied reeds grondig verstoord is waardoor eventueel aanwezige archeologische waarden aangetast of zelfs vernietigd zijn.

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021.

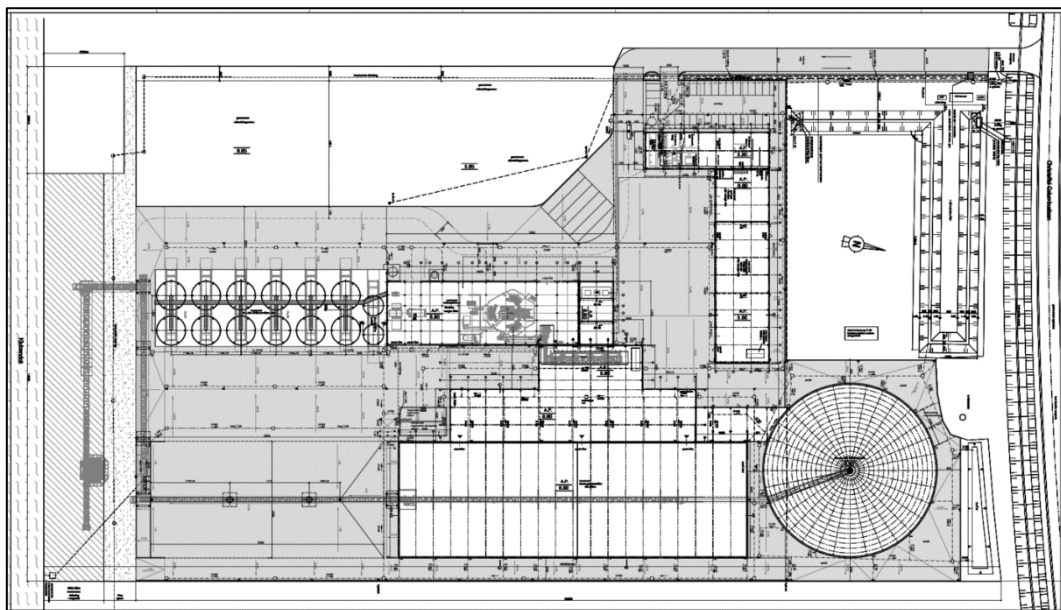
⁴ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023

⁵ HAVENBEDRIJF GENT 2014

⁶ BAEYENS 2016

Plan 3: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 14-02-2023)

Figuur 1: Inplantingsplan bestaande toestand.⁷

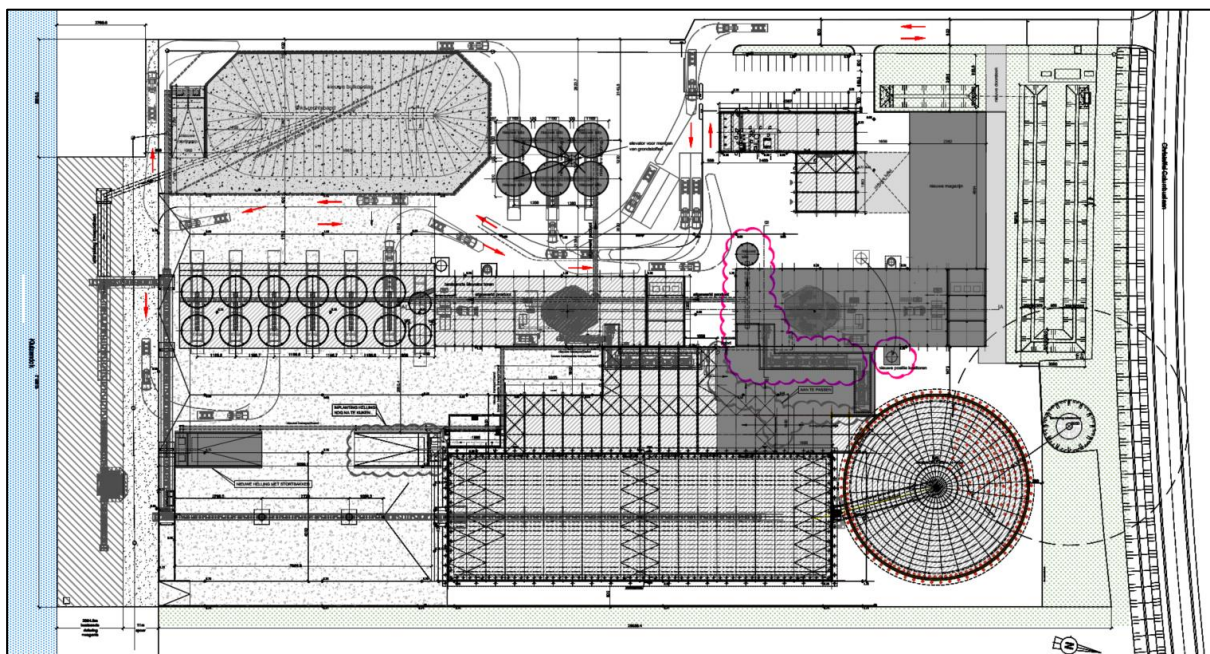
⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

1.5.2 Geplande werken en bodemingrepen

Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de uitbreiding van de reeds bestaande site. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven per ingreep. De ingrepen zelf omvatten onderstaande handelingen:

- Het aanleggen van een nieuwe verharding in het noorden van het gebouw.
- Het optrekken van een nieuwe luifel aan het bestaande gebouw in het noorden.
- Het slopen van een deel van een bestaand gebouw in het noorden van het plangebied.
- Het optrekken van een nieuw magazijn in het noorden van het plangebied.
- Het optrekken van een nieuw molengebouw en het aanpassen van een deel van een bestaand gebouw centraal binnen het plangebied.
- Het optrekken van nieuwe silo's in het zuiden van het plangebied.
- Het aanleggen van een nieuwe bulkopslag in het zuiden van het plangebied.
- Het optrekken van nieuwe transportbanden en airslides in het zuiden van het plangebied.
- Het aanleggen van een nieuwe helling met trechters in het zuiden van het plangebied.

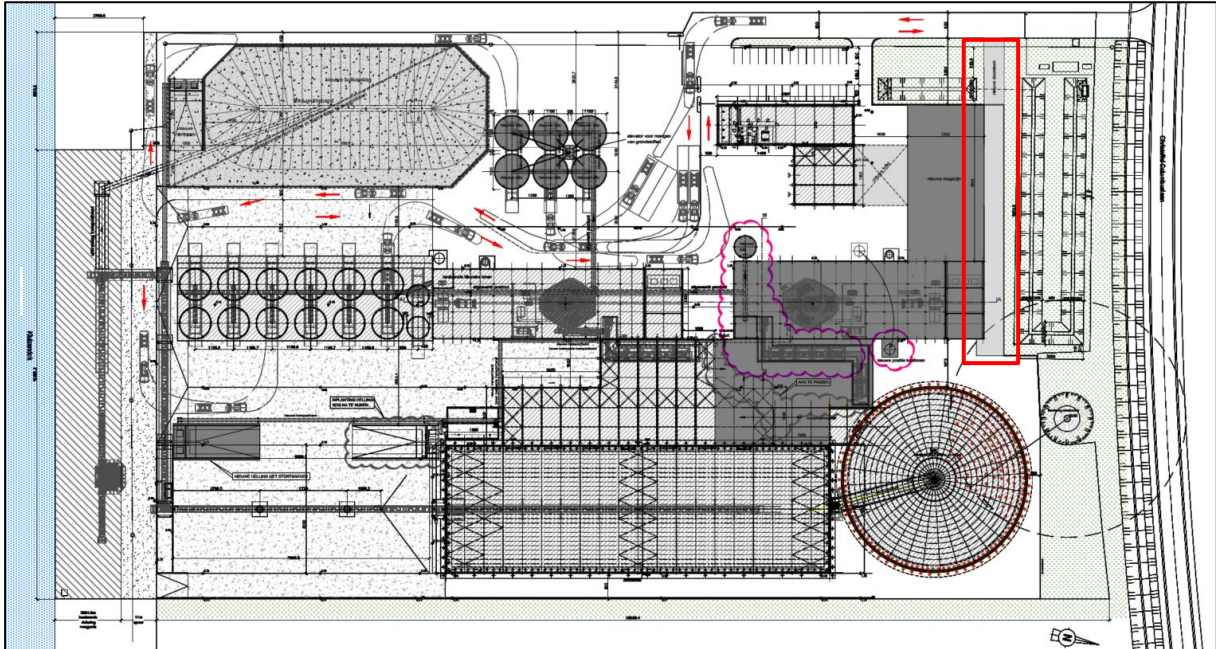

Plan 4: Inplantingsplan nieuwe toestand met nieuwe structuren in het donkergrijs gearceerd.⁸

⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Aanleg nieuwe verharding

Aan de noordelijke perceelgrens van het plangebied wordt een nieuwe verharding aangelegd om toegang te verlenen tot het nieuwe magazijn dat hier opgetrokken zal worden (Figuur 2). Deze verharding heeft een oppervlakte van ca. 635 m² en zal aangelegd worden tot op een diepte van ca. 50 cm -mv.

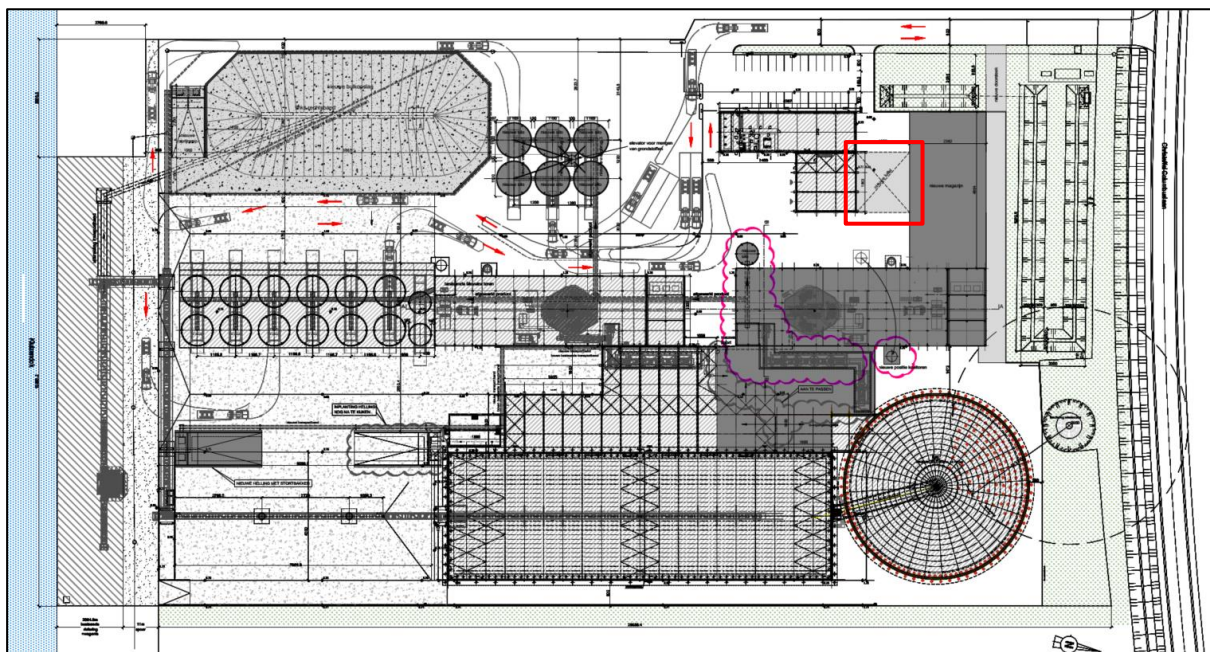

Figuur 2: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding nieuw aan te leggen verharding.⁹

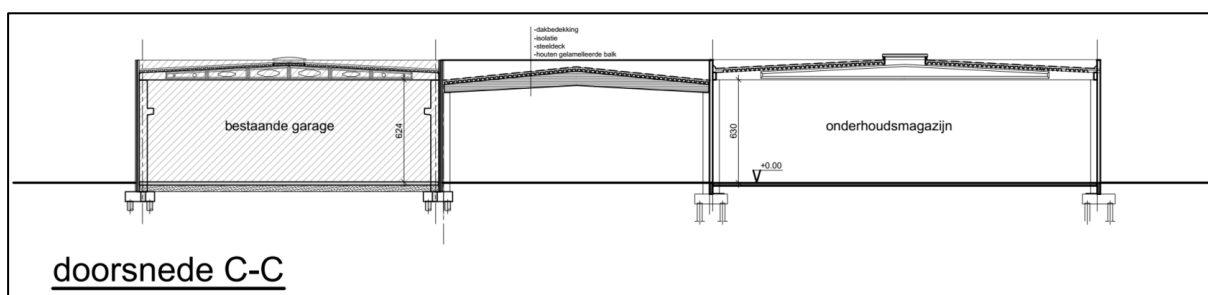
⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Optrekken nieuwe luifel

Aan de noordelijke zijde van het bestaande gebouw zal een nieuwe luifel opgetrokken worden (Figuur 3). Deze luifel zal voorzien worden tussen het bestaande gebouw en het nieuw op te trekken magazijn en wordt gefundeerd op de funderingen van de gebouwen (Figuur 4). Het optrekken van deze luifel heeft bijgevolg weinig tot geen impact op het bodemarchief.

Figuur 3: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe luifel.¹⁰

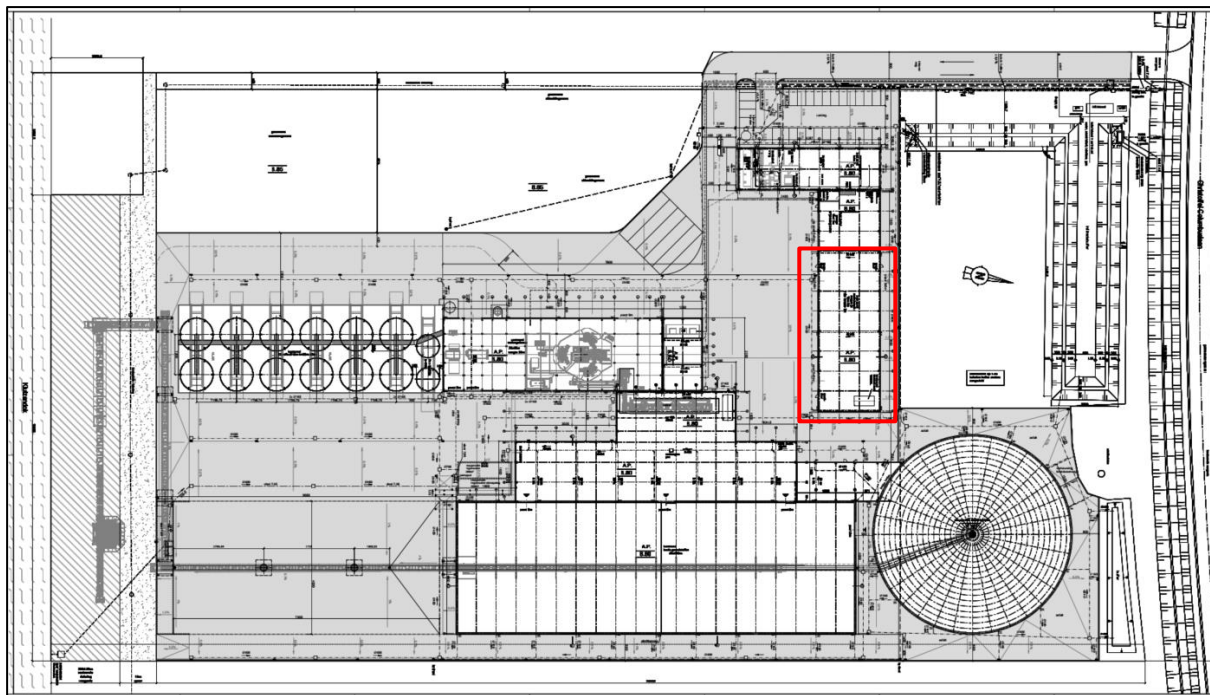
Figuur 4: Doorsnede nieuwe luifel en nieuw magazijn.¹¹

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Slopen bestaand gebouw

In de noordelijke helft van het plangebied bevindt zich een bestaand gebouw dat deels gesloopt zal worden om plaats te maken voor het nieuwe molengebouw (Figuur 5). Er kan vanuit gegaan worden dat het slopen van dit gedeelte van het gebouw weinig tot geen impact meer heeft op het bodemarchief aangezien deze zone hoogstwaarschijnlijk reeds geroerd is door het optrekken van het bestaande gebouw.

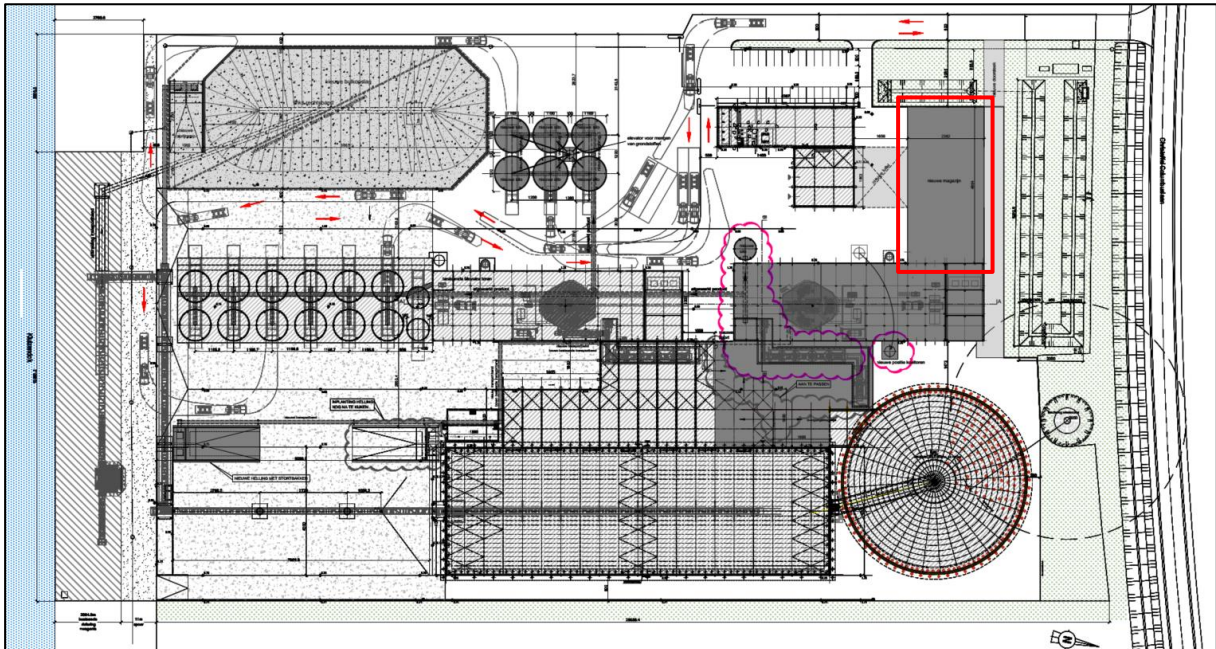

Figuur 5: Inplantingsplan bestaande toestand met aanduiding te slopen gebouw.¹²

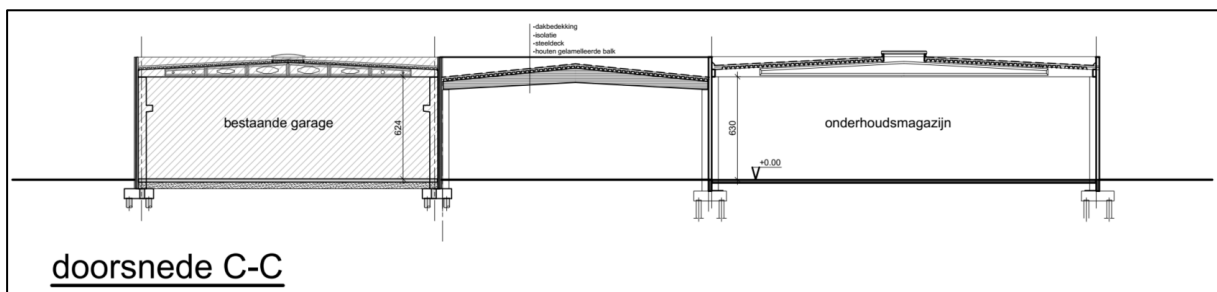
¹² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Optrekken nieuw magazijn

In de noordelijke helft van het plangebied zal een nieuw magazijn opgetrokken worden. Dit magazijn heeft een oppervlakte van ca. 905 m² en wordt voorzien van een betonvloer met een dikte van ca. 30 cm. Deze zal gefundeerd worden op betonnen poeren die tot op een diepte van ca. 140 cm -mv aangelegd worden. Deze worden tevens verstevigd door paalfunderingen (Figuur 7).

Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuw magazijn.¹³

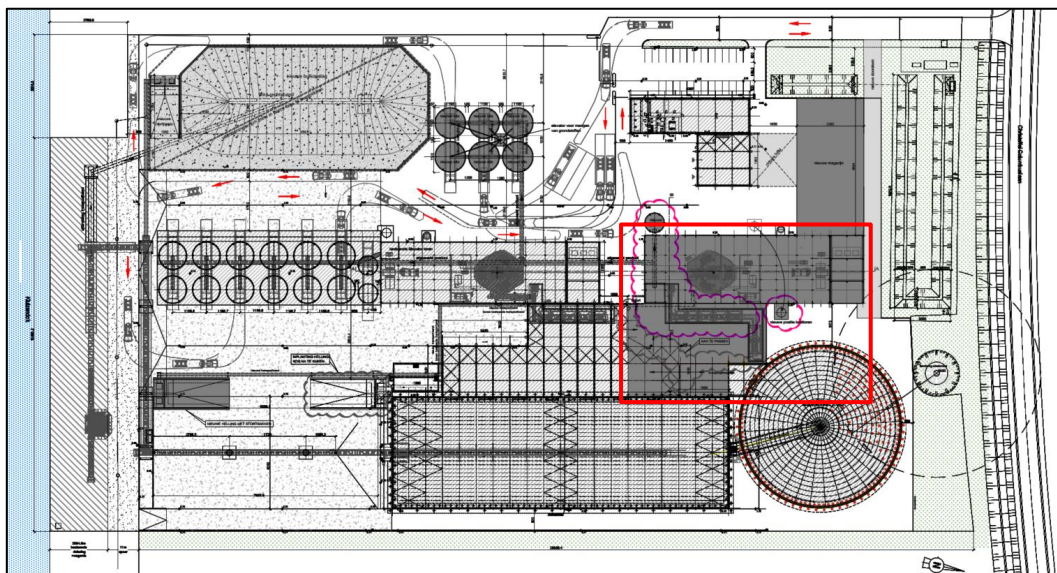
Figuur 7: Doorsnede nieuwe luifel en nieuw magazijn.¹⁴

¹³ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

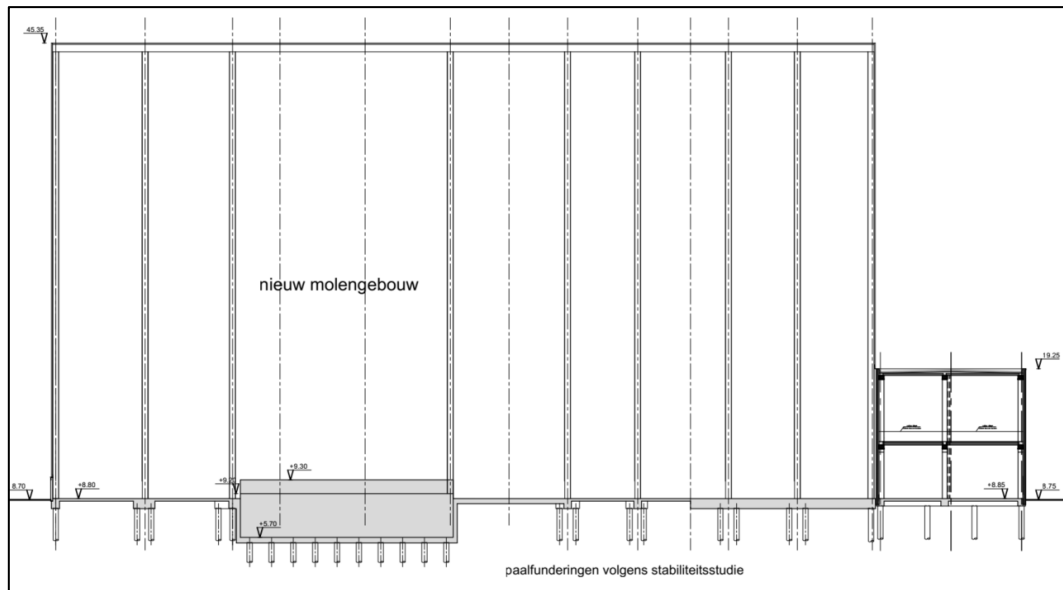
Optrekken nieuw molengebouw en aanpassen bestaand gebouw

Centraal binnen het plangebied zal aanpalend aan een reeds bestaand gebouw een nieuw molengebouw opgetrokken worden (Figuur 8). Dit gebouw heeft een oppervlakte van ca. 2.840 m² en zal gefundeerd worden op paalfunderingen die lokaal in de bodem aangelegd worden. De diepte van deze paalfunderingen is afhankelijk van de stabiliteitsstudie maar hebben weinig impact op het bodemarchief vanwege de lokale aard. Een deel van dit nieuwe gebouw wordt tevens voorzien van een kelder (Figuur 9). Deze kelder wordt aangelegd tot op een diepte van ca. 3,9 m -mv en heeft een oppervlakte van ca. 305 m².

Figuur 8: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuw molengebouw en aan te passen gebouw.¹⁵

¹⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

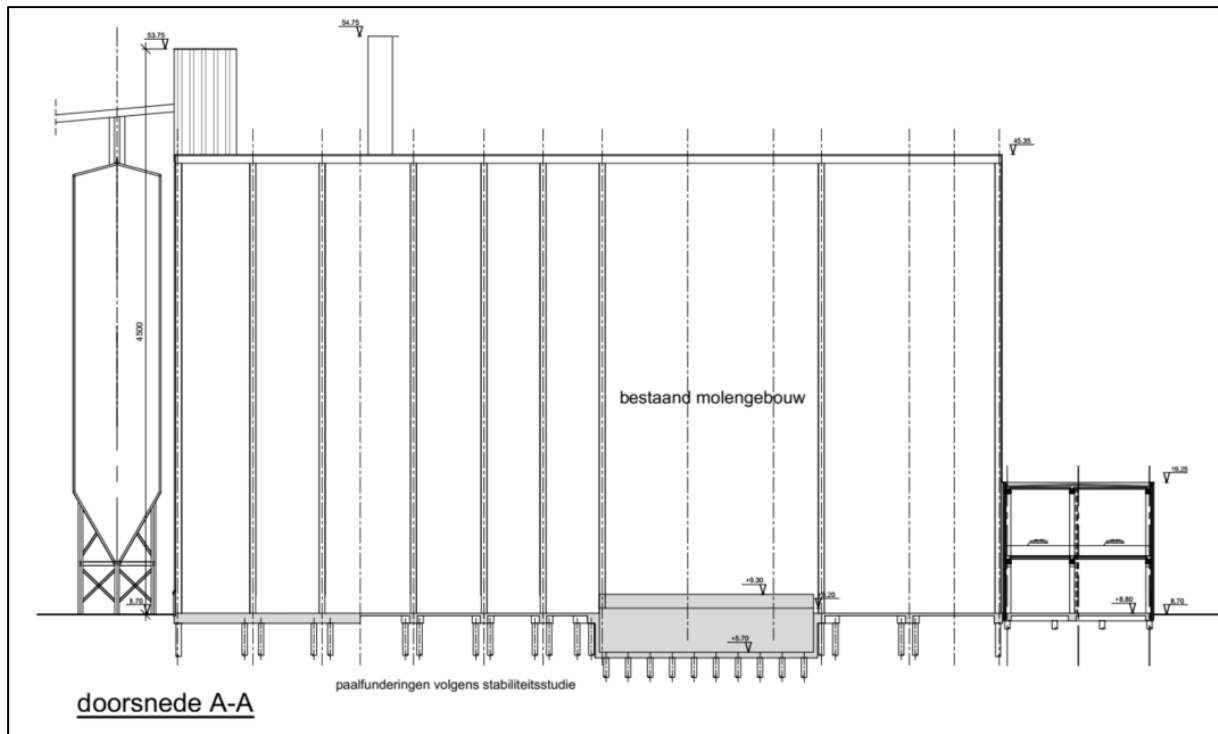

Figuur 9: Doorsnede nieuw molengebouw.¹⁶

Ter hoogte van het bestaande gebouw zal een deel van de infrastructuur aangepast worden aan de geplande werken. Dit houdt voornamelijk in dat er enkele doorgangen voorzien zullen worden om toegang te voorzien tot het nieuwe molengebouw. Deze ingrepen gaan dus niet gepaard met bodemingrepen en hebben bijgevolg geen impact op het bodemarchief.

Daarnaast wordt in het bestaande molengebouw ook een nieuwe kelder voorzien, net zoals in het nieuwe molengebouw. Deze kelder zal voorzien worden tot op een diepte van 3,9 m -mv en wordt gefundeerd op paalfunderingen (Figuur 10).

¹⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

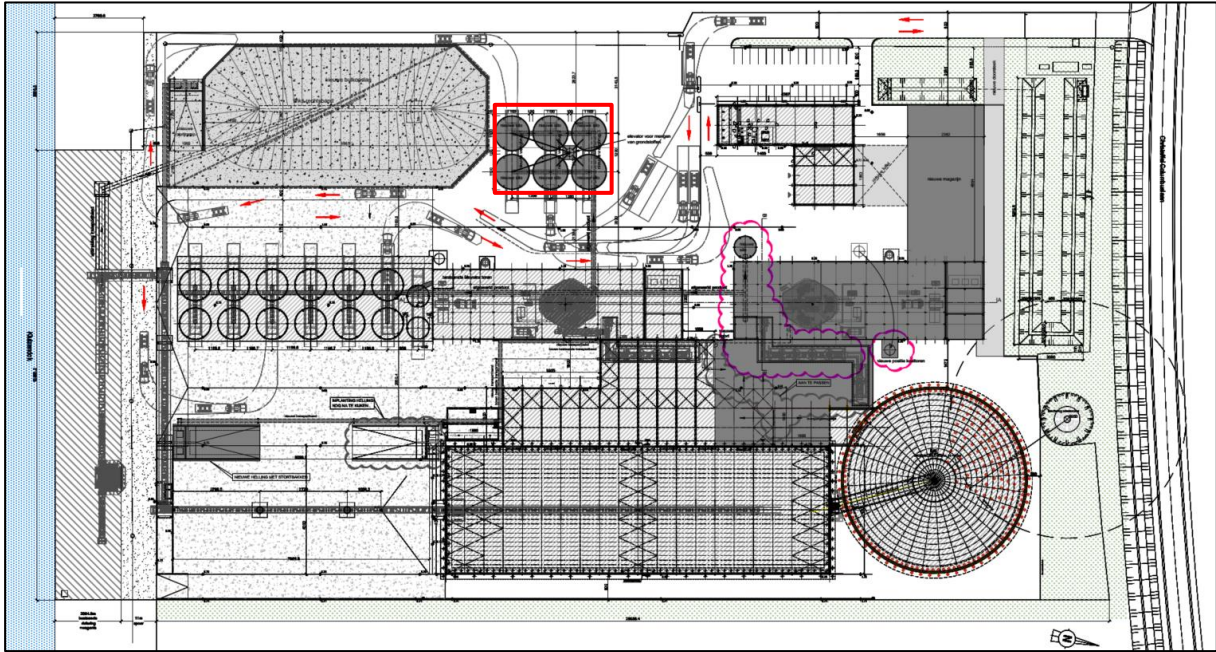

Figuur 10: Doorsnede bestaand molengebouw met aanduiding aanpassingen.¹⁷

¹⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

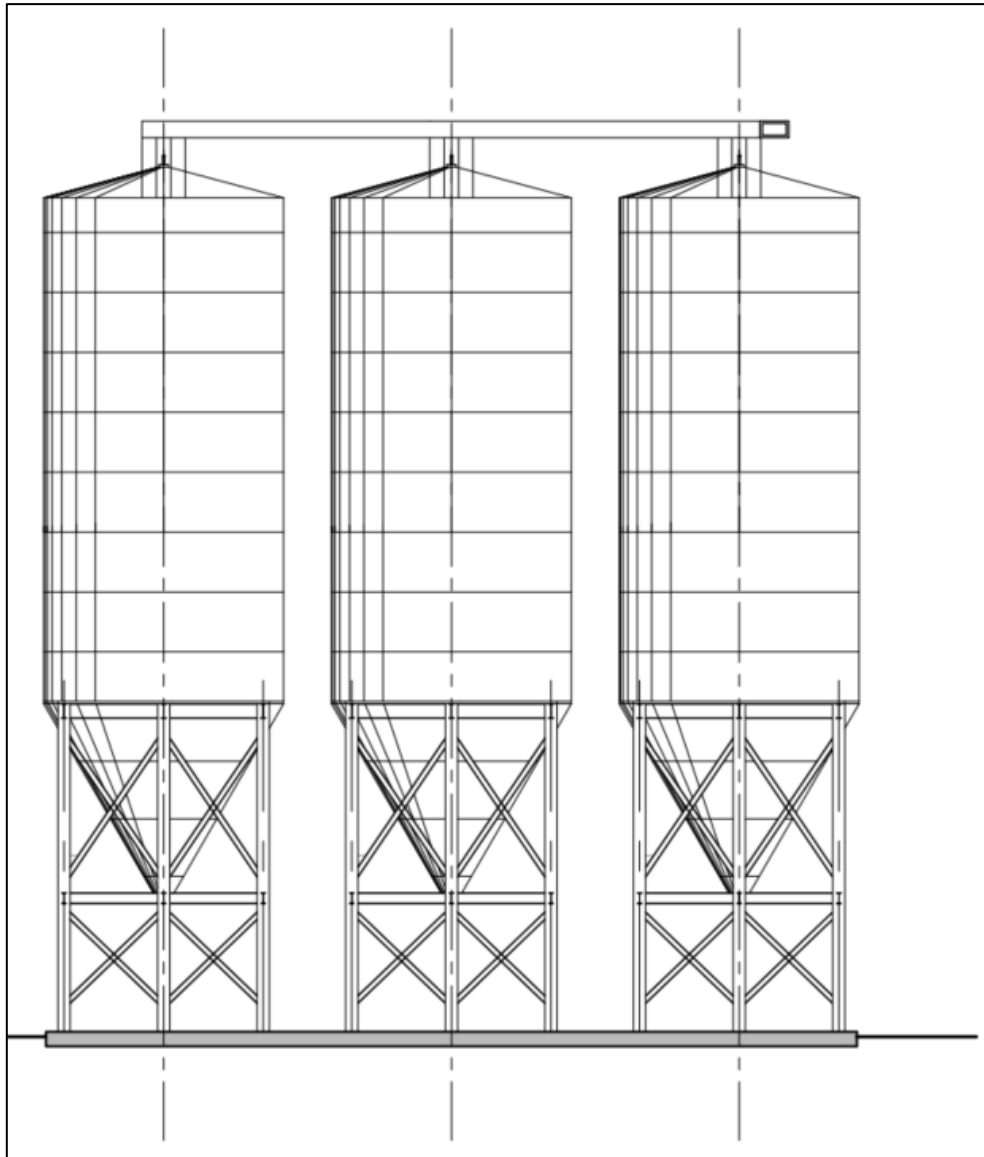
Optrekken van nieuwe silo's

Aan de westelijke perceelgrens van het plangebied worden zes nieuwe silo's voorzien met drie nieuwe weegbruggen (Figuur 11). Deze silo's worden gefundeerd op een betonplaat tot op een diepte van ca. 70 cm -mv (Figuur 12).

Figuur 11: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe silo's.¹⁸

¹⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

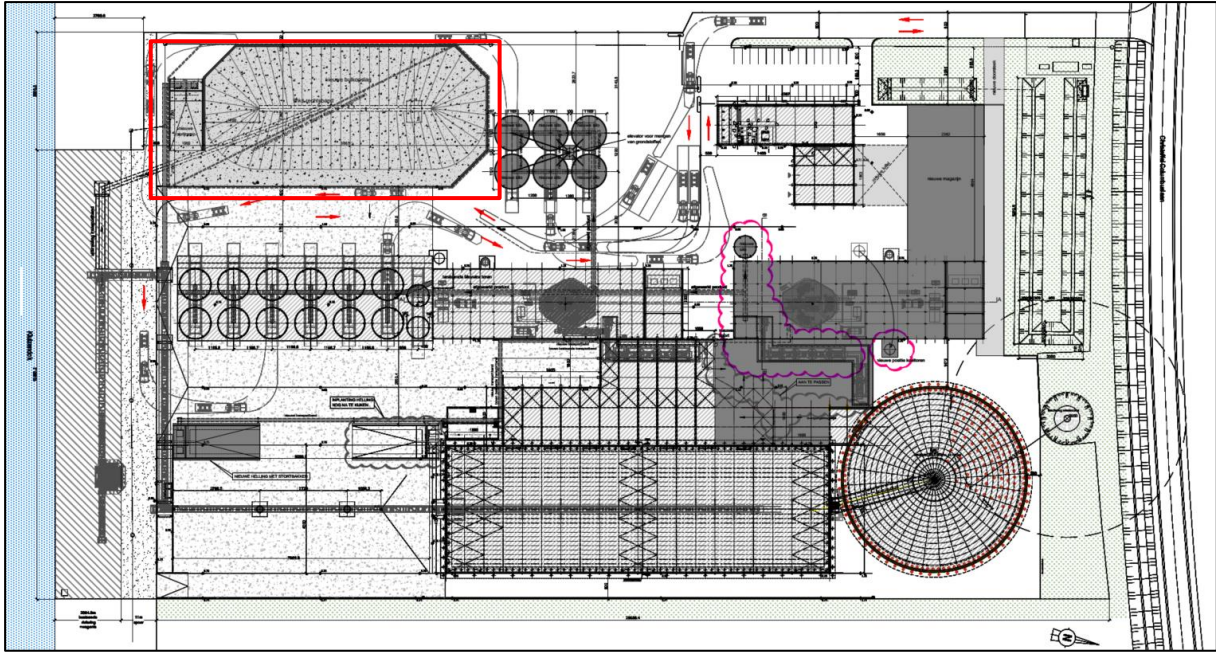

Figuur 12: Doorsnede nieuwe silo's.¹⁹

¹⁹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

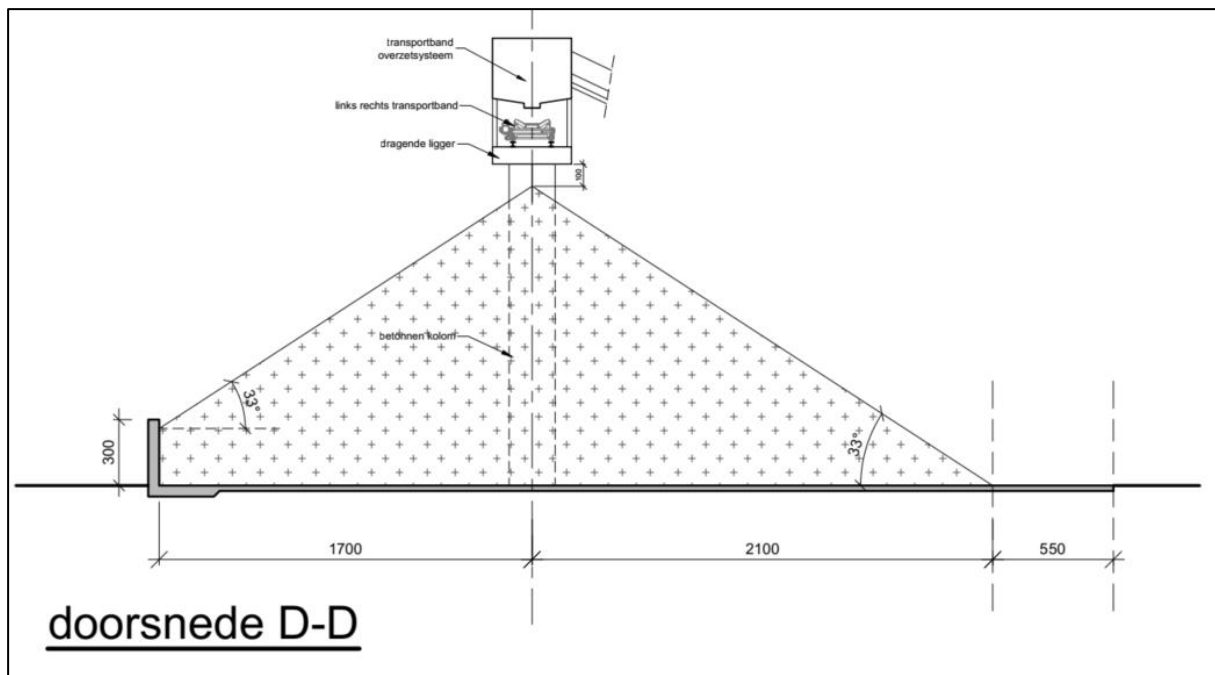
Aanleg nieuwe bulkopslag

In de zuidwestelijke hoek van het plangebied zal een nieuwe bulkopslag voorzien worden voor de opslag van slakken (Figuur 13). Deze zone wordt volledig verhard en heeft een oppervlakte van ca. 3.950 m². De verharding zal aangelegd worden tot op een diepte van ca. 50 cm -mv. De weegbruggen ten zuiden van deze bulkopslag worden gefundeerd tot op een diepte van ca. 90 cm -mv (Figuur 14 en Figuur 15).

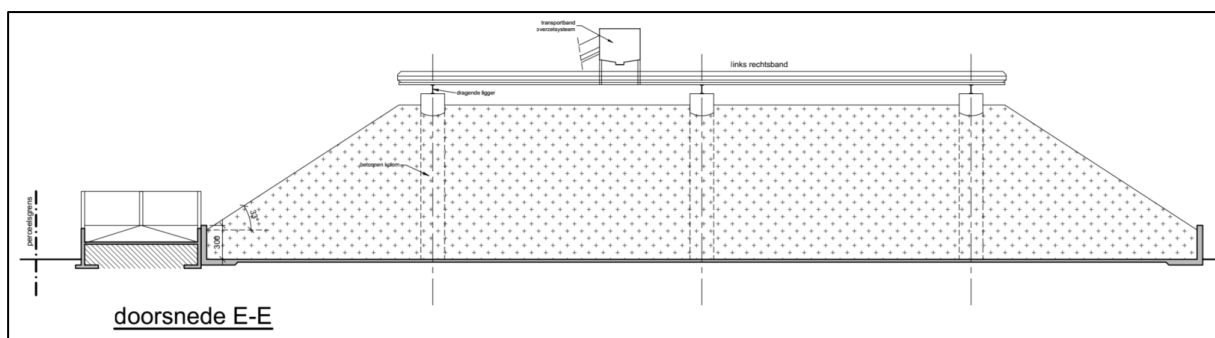

Figuur 13: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe bulkopslag.²⁰

²⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 14: Doorsnede nieuw bulkopslag.²¹

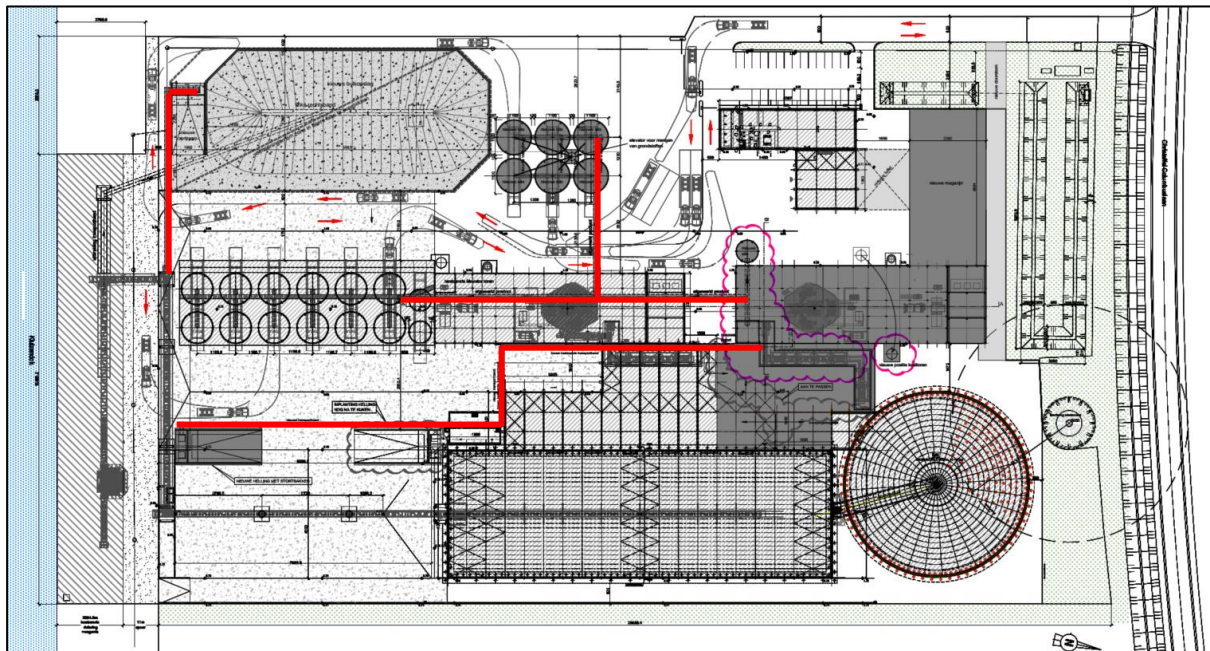
Figuur 15: Doorsnede nieuwe bulkopslag.²²

²¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

²² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Optrekken van nieuwe transportbanden

Verspreid over het plangebied zullen nieuwe transportbanden en airslides aangelegd worden om grondstoffen en cement efficiënt te kunnen vervoeren (Figuur 16). Deze worden bovengronds aangelegd en hebben bijgevolg geen impact op het bodemarchief.

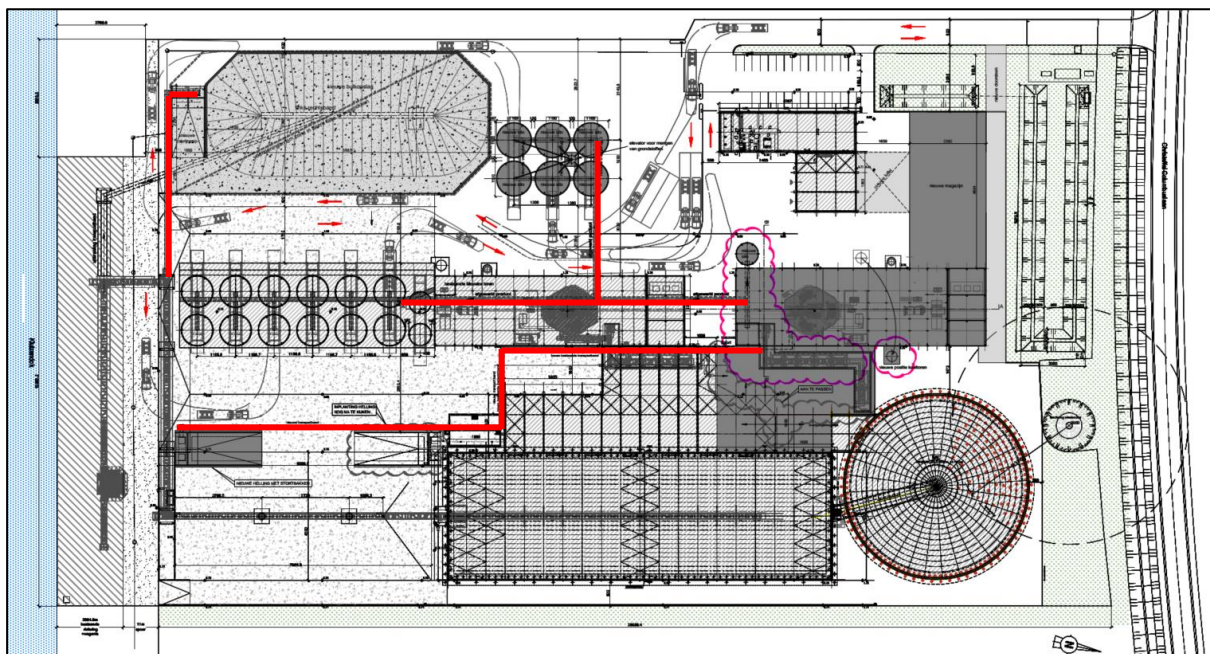

Figuur 16: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe transportbanden.²³

²³ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Aanleg nieuwe helling met stortbakken

In de zuidoostelijke hoek van het plangebied zal een nieuwe helling met trechters voorzien worden. Deze helling kan vergeleken worden met de helling ter hoogte van de bulkopslag en zal tot op een diepte van ca. 90 cm -mv aangelegd worden zodat de wiellader zijn lading in de trechters kan storten. Deze helling heeft een oppervlakte van ca. 300 m².

Figuur 17: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe transportbanden.²⁴

²⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

De opdrachtgever plant binnen het plangebied een nieuwbouwproject. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de geplande bodemingrepen en hun bijhorende oppervlakte en diepte.

Tabel 1: Overzicht geplande werken.

Bodemingreep	Oppervlakte	Diepte *
Aanleg nieuwe verharding	Ca. 635 m ²	Ca. 70 cm -mv
Optrekken nieuwe luifel	Ca. 410 m ²	Gefundeerd op funderingen aanpalende gebouwen. Geen impact.
Slopen bestaand gebouw	Ca. 900 m ²	Onbekend
Optrekken nieuw magazijn	Ca. 905 m ²	Ca. 50 cm -mv voor betonnen vloerplaat Ca. 140 cm -mv voor funderingen
Optrekken nieuw molengebouw	Ca. 2.840 m ² gebouw Ca. 305 m ² kelder	Gebouw wordt gefundeerd op paalfunderingen Diepte kelder 410 cm -mv
Aanpassen bestaand molengebouw	/	Aanpassingen zijn bovengronds. Geen impact op bodem Diepte kelder 410 cm -mv
Optrekken nieuwe silo's	Ca. 960 m ²	Ca. 90 cm -mv
Aanleg nieuwe bulkopslag + weegbruggen	Ca. 3.950 m ²	Ca. 70 cm -mv voor bulkopslag Ca. 110 cm -mv voor weegbrug
Optrekken nieuwe transportbanden en airslides	/	Aanleg is bovengronds. Geen impact op bodem.

Aanleg nieuwe helling met stortbakken	Ca. 300 m ²	Ca. 110 cm -mv
---------------------------------------	------------------------	----------------

*Bij deze dieptes werd steeds rekening gehouden met een buffer van 20 cm. Er moet rekening gehouden worden met het feit dat tijdens het uitvoeren van de geplande werken mogelijk wat dieper verstoord wordt door compactie, werfverkeer, weersinvloeden en dergelijke meer.

1.6 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt dit doel door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

Binnen de opzet van deze archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel ingegaan op een beperkt aantal aspecten uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzoeksterrein, de historische beschrijving of de bespreking van het onderzoeksterrein in zijn archeologisch kader (zie C.G.P.12.5.3.3.). Een confrontatie van dit aspect met de toekomstige werken wijst immers uit dat er met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed meer in de bodem aanwezig is.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke en historische bronnen.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto's
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen

Historische en archeologische kaarten:

- Topografische kaarten van 1873 en 1904 (resultaten van Cartesius ea)

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

2.2 Assessmentrapport

In een standaard archeologienota wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied. Echter, gezien het hier gaat om een archeologienota met beperkte samenstelling wordt enkel dieper ingegaan op een beperkt aantal doorslaggevende aspecten van de beschrijving van de landschappelijke ligging en de historiek. Deze aspecten worden geconfronteerd met de krijtlijnen van de toekomstige werken.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Plan 1 en Plan 2. Het plangebied is gelegen aan de Christoffel Columbuslaan ter hoogte van het Kluizendok in de Gentse haven.

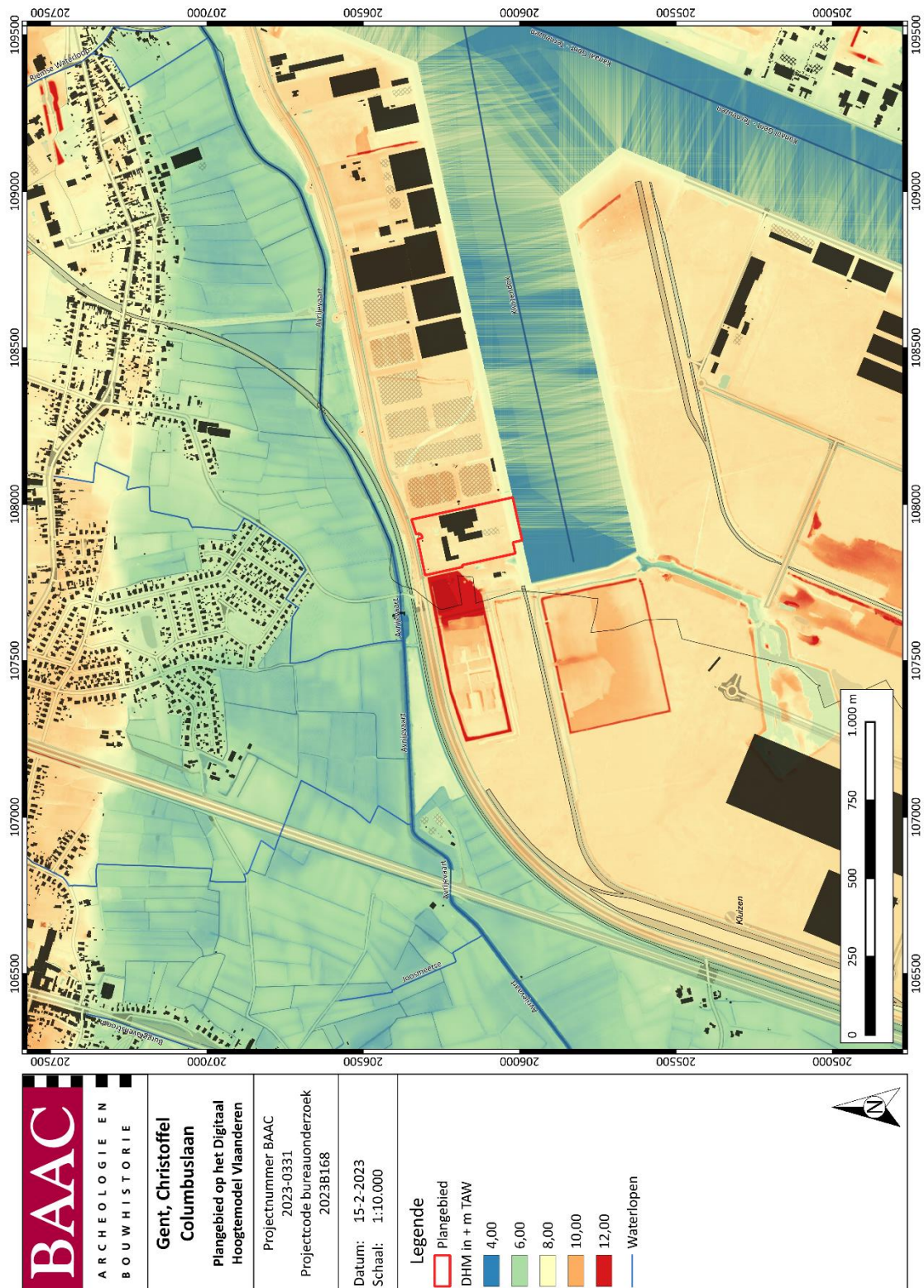
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 4 en + 12 m TAW. Ter hoogte van het plangebied zelf bedraagt de hoogte + 7,6 en + 8,8 m TAW.

Op het Digitaal Hoogtemodel is duidelijk te zien dat het plangebied op een hoger gelegen deel in het landschap gelegen is. Deze hogere ligging is te wijten aan antropogene wijzigingen in het bodemreliëf. Het plangebied werd eerst afgegraven en daarna tussen 1,6 m en 4 m opgehoogd in het (recent) verleden, bij de aanleg van de Gentse haven²⁵. De oorspronkelijke hoogte kan afgeleid worden van oudere topografische kaarten. Op deze kaarten zijn immers hoogtelijnen weergegeven. In de omgeving van het plangebied bedraagt de hoogte + 5 tot + 6 m TAW. Dit komt overeen met de hoogtes die op enige afstand van het plangebied gelegen zijn, buiten de haven van Gent.

DOV Database

In de onmiddellijke omgeving van het plangebied werden enkele boringen uitgevoerd die te raadplegen zijn via de database DOV (Databank ondergrond Vlaanderen) (Plan 7). Op het aanpalende perceel, net ten oosten van het plangebied, werd in 2020 een boring uitgevoerd waaruit bleek dat het betreffende perceel tot 4 meter was opgehoogd met breekzand en klei (boring 1). Op het daarnaast liggende perceel, ten oosten van het plangebied, werd een boring uitgevoerd in 1893. Deze registreerde toen een Z-waarde van + 5 m TAW (boring 2).

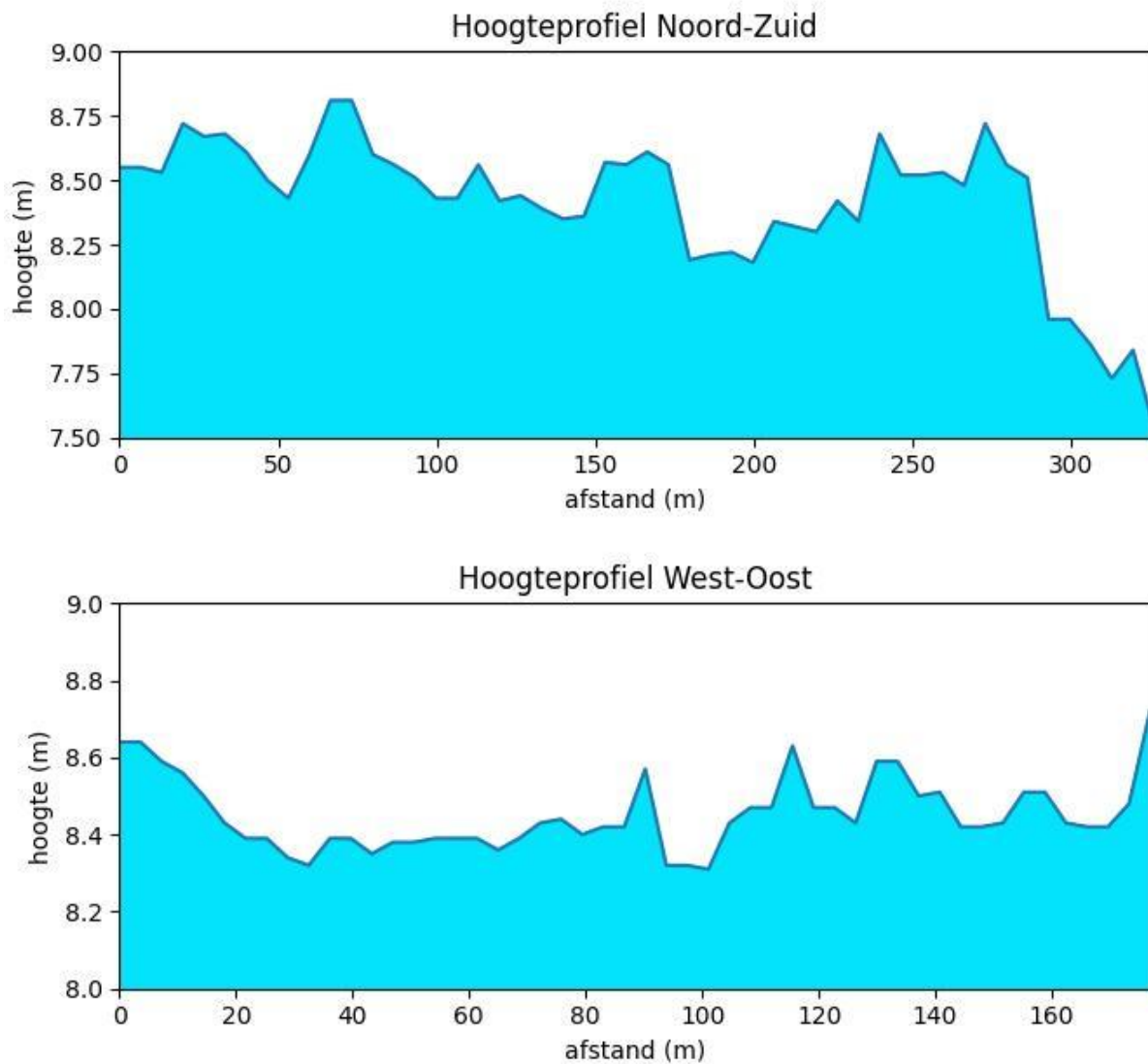
²⁵ HAVENBEDRIJF GENT 2014

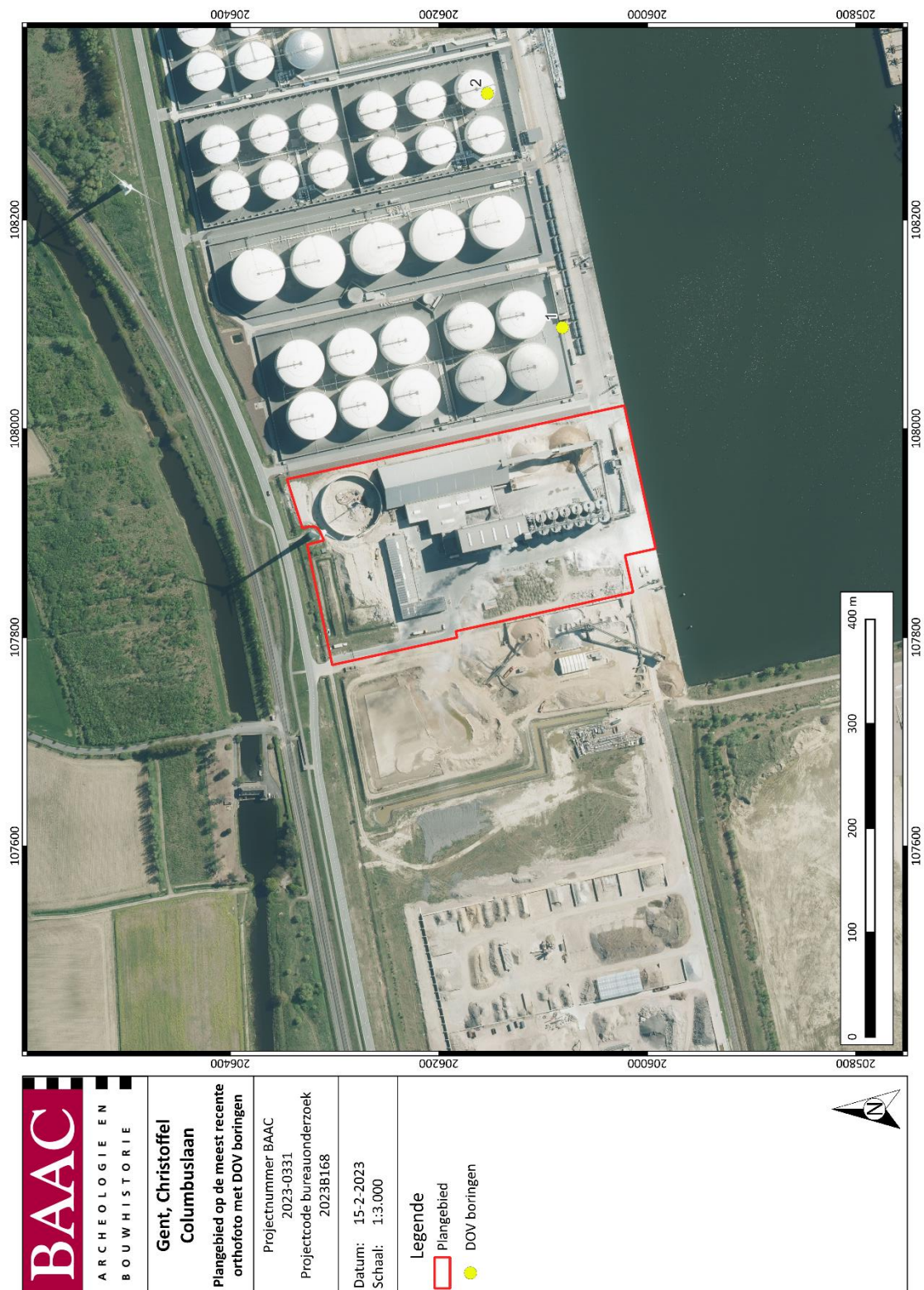
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 15-02-2023)

Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 15-02-2023)

Figuur 18: Hoogteverloop terrein.

Plan 7: Plangebied met weergave DOV-boorlocaties op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 15-02-2023).

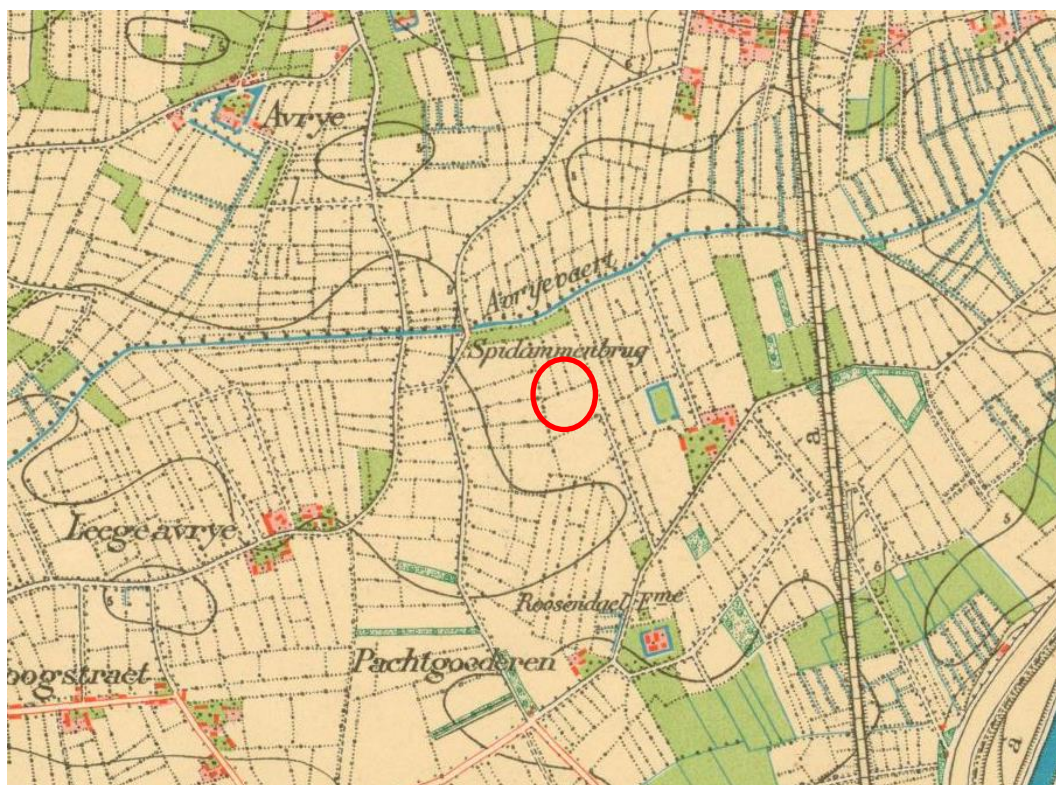
2.2.2 Topografische en orthofotografische bronnen

Topografische kaarten

Op basis van de topografische kaart van 1873 (Figuur 19) en 1904 (Figuur 20) kan vastgesteld worden dat voor de aanleg en uitbreiding van de Gentse haven het plangebied op een hoogte tussen + 5 en + 6 m TAW gelegen was in akkerland. De gehele omgeving is nog niet onderhevig geweest aan de aanleg van de Gentse haven en bestaat voornamelijk uit akkerlanden en weilanden met verspreide bebouwing.

Orthofoto's

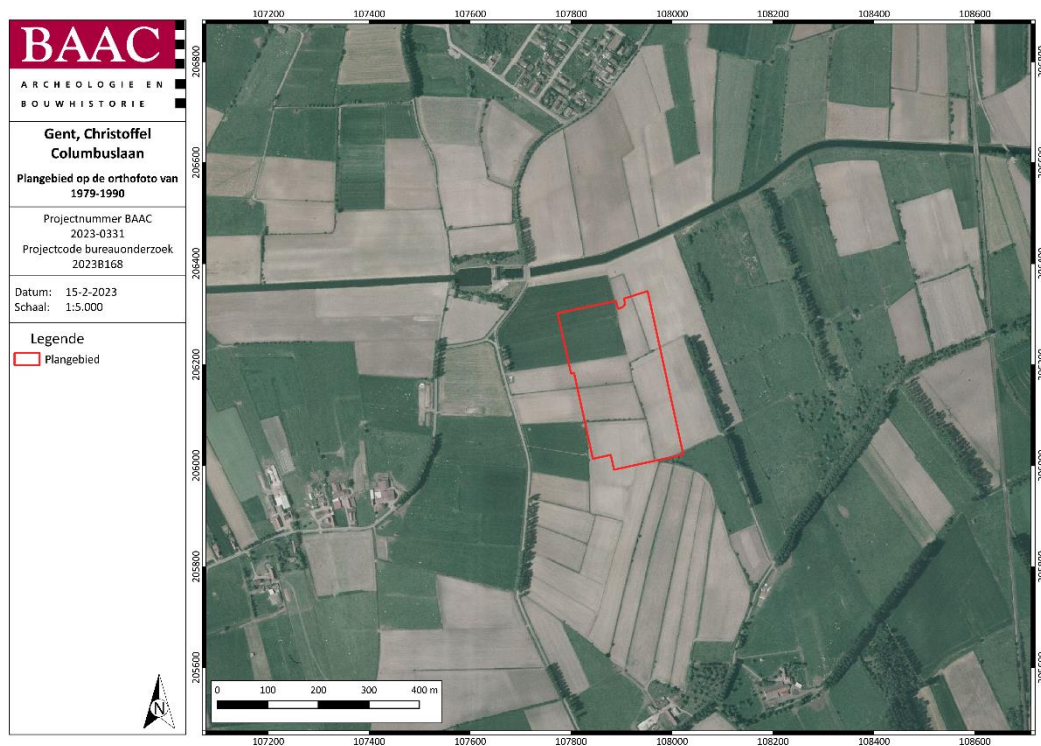
Op de orthofoto van 1979-1990 (Plan 8) is te zien dat het plangebied nog steeds uit akkerland en weiland bestaat. Op dat moment is er nog geen sprake van de uitbreiding van de Gentse haven. Pas op de orthofoto van 2000-2003 (Plan 9) is te zien dat de werken in functie van de uitbreiding gestart zijn ten zuiden van het plangebied. De contour van het Kluizendok kan reeds opgemerkt worden en alle percelen rondom dit dok zijn in gebruik als werfzone. Op de orthofoto van 2008-2011 (Plan 10) is te zien dat alle werken afgerond zijn en dat de aanpalende percelen nu ingericht zijn als een bedrijventerrein voor toekomstige industrie. Het plangebied zelf is op dat moment nog onbebouwd en braakliggend. Pas in 2017 (Plan 11) wordt het plangebied ontwikkeld en komt er voor het eerst bebouwing.

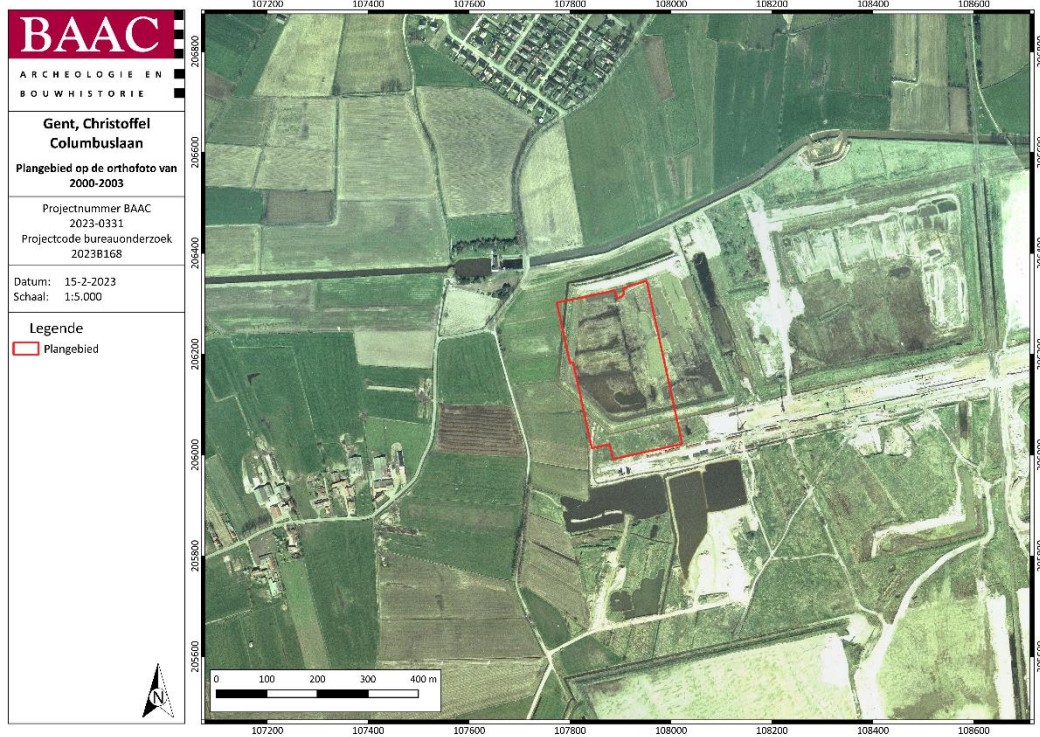
Figuur 19: Plangebied op de topografische kaart van 1873 met in het rood de locatie van het plangebied bij benadering.

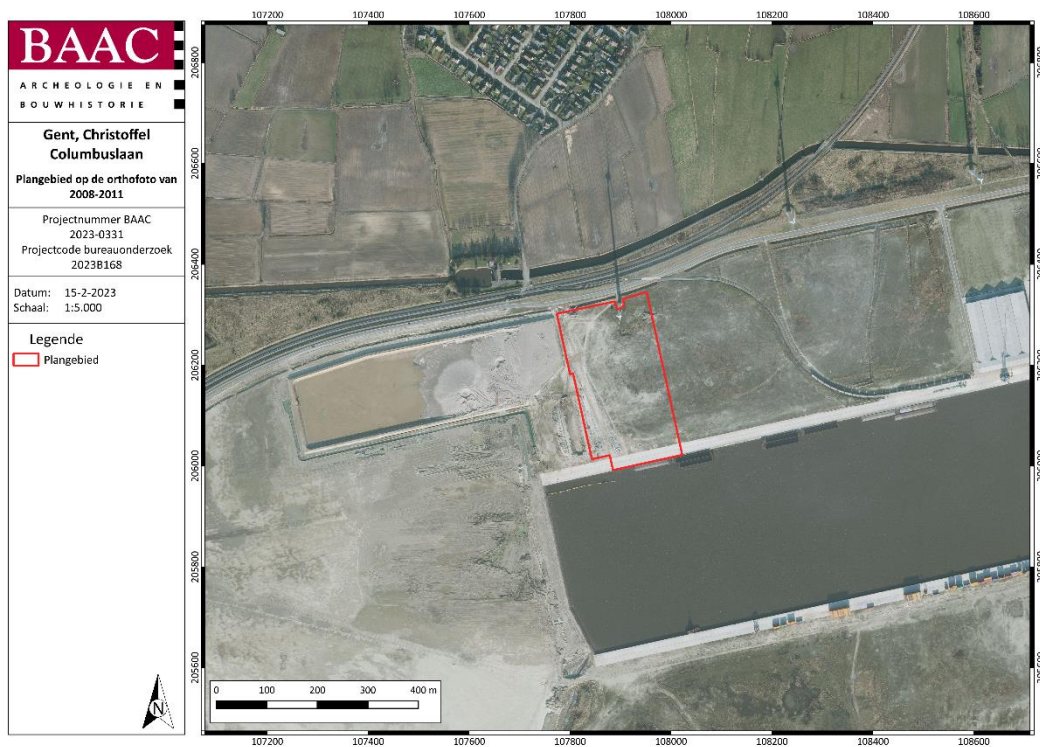
Figuur 20: Plangebied op de topografische kaart van 1904 met in het rood de locatie van het plangebied bij benadering.

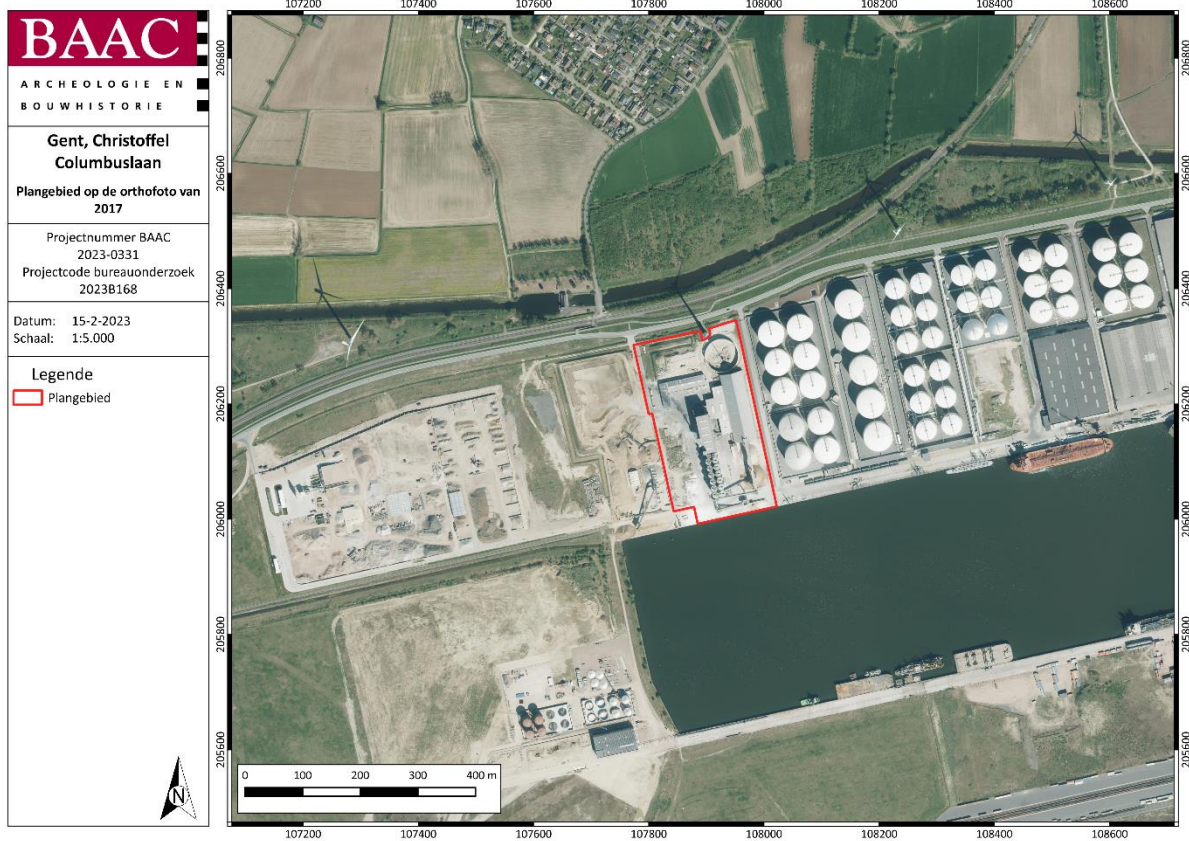
Plan 8: Plangebied op de orthofoto van 1979-1990 (digitaal; 1:1; 15-02-2023)

Plan 9: Plangebied op de orthofoto van 2000-2003 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).

Plan 10: Plangebied op de orthofoto van 2008-2011 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).

Plan 11: Plangebied op de orthofoto van 2017 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Het plangebied is gelegen aan de Christoffel Columbuslaan ter hoogte van het Kluizendok in de Gentse haven. Binnen het terrein is reeds een bedrijf met de nodige infrastructuur gevestigd. Deze archeologienota kadert in de uitbreiding van de bestaande site.

Op basis van de topografische en orthofotografische bronnen kan vastgesteld worden dat de uitbreiding van de Gentse haven van start ging vanaf 2000. Voordien lag het plangebied buiten de haven en was het terrein in gebruik als akkerland. Een volledige beschrijving van de geschiedenis van het plangebied en de fasering van de werken in functie van de uitbreiding van de Gentse haven kan geraadpleegd worden in de reeds opgemaakt archeologienota (AN ID 716)²⁶ die in 2016 werd opgesteld. Door de uitbreiding van de haven werd de omgeving van het plangebied opgehoogd en genivelleerd en ingericht als een bedrijventerrein. De verstoringen die toen hebben plaatsgevonden, worden eveneens uitgebreid beschreven in de reeds opgemaakt archeologienota (AN ID 716)²⁷. Vanaf 2017 werd het plangebied in gebruik genomen en bebouwd.

Door de uitbreiding van de Gentse haven en het optrekken van de bestaande structuren binnen het plangebied kan aangenomen worden dat het bodemarchief binnen het plangebied reeds grondig geroerd of zelfs volledig vernietigd is waardoor er met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarden meer aanwezig zijn binnen het plangebied.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van het landschappelijk kader, de topografische en orthofotografische bronnen en de beschikbare informatie van de reeds opgemaakte archeologienota (AN ID 716)²⁸ en van de haven van Gent²⁹ kan met zekerheid gezegd worden dat er met hoge waarschijnlijkheid geen archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. De ploeglaag van het plangebied werd in het verleden, voorafgaand aan de ophoging, volledig afgegraven. Nadien werd het terrein opgehoogd en genivelleerd in functie van de uitbreiding van de Gentse haven. Deze ophoging bedraagt 1,6 tot 4 meter. Het afgraven van de ploeglaag heeft er waarschijnlijk voor gezorgd dat eventueel aanwezige archeologische waarden gedeeltelijk of volledig vernietigd zijn.

²⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023

²⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023

²⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023

²⁹ HAVENBEDRIJF GENT 2014

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Gezien de opzet van de archeologienota met beperkte samenstelling voor het plangebied Gent, Christoffel Columbuslaan, kan besloten worden dat er met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is binnen het onderzoeksterrein aangezien zowel het plangebied als de nabije omgeving een grootschalige verstoring gekend heeft door de uitbreiding van de Gentse haven.

Om het potentieel op kennisvermeerdering in te schatten, werd gekeken naar de impact van de geplande werken en de reeds gekender verstoringen.

- Op basis van oudere topografische kaarten kan vastgesteld worden dat het plangebied, voor de uitbreiding van de Gentse haven, op een hoogte tussen +5 en +6 m TAW gelegen was. Dat is 160 tot 380 cm lager dan vandaag het geval is. Op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen is tevens te zien dat zowel het plangebied als de aanpalende percelen hoger gelegen zijn dan de omliggende delen van het landschap. Verder is op de topografische kaarten ook te zien dat het plangebied voordien uit akkerland en weiland bestond.
- De eerste verstoringen van het bodemarchief binnen het plangebied doen zich voor in het begin van de 20ste eeuw wanneer gestart wordt met de uitbreiding van de Gentse haven. In deze periode wordt het plangebied afgegraven, opgehoogd en genivelleerd.
- Op basis van enkele boringen in de nabije omgeving van het plangebied, kan vastgesteld worden dat alle aanpalende percelen opgehoogd zijn tot 4 meter hoog.
- De eerste gebouwen binnen het plangebied werden opgetrokken in 2017 waarbij een groot deel van het plangebied werd aangewend voor bebouwing en verharding.

Concluderend kan dus gesteld worden dat er binnen het plangebied met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is. Er is informatie beschikbaar over de uitbreiding van de Gentse haven waaruit blijkt dat de percelen, grenzend aan het Kluizendok, eerst werden afgegraven en nadien werden opgehoogd en genivelleerd in functie van de uitbreiding van de Gentse haven. Dit kan tevens afgeleid worden van historische topografische kaarten, enkele boringen en het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen. De kans dat het bodemarchief hierdoor sterk verstoord is, is dus zeer groot waardoor ook de kans op het aantreffen van intacte archeologische waarden erg klein tot onbestaande is.

De geplande werken betreffen het slopen van een bestaand gebouw, het optrekken van een nieuw gebouw en bijhorende infrastructuur en het aanleggen van verhardingen. De geplande werken reiken, met uitzondering van de nieuwe kelders, niet dieper dan 140 cm -mv. Er kan dus aangenomen worden dat de meeste geplande werken dus plaatsvinden in de historische ophogingslagen van het terrein of binnen reeds bestaande verstoringen binnen het plangebied. Verder onderzoek in het kader van deze geplande werken zou bijgevolg niet leiden tot nuttige kenniswinst.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er binnen het plangebied met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed meer aanwezig. Het kennispotentieel kon voldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek³⁰ is verder vooronderzoek niet aangewezen.

³⁰ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt. De opdrachtgever plant de uitbreiding van de bestaande site.

Voor het bureauonderzoek werden enkel een beperkt aantal aspecten uit het landschappelijk kader en de historie van het plangebied toegelicht. Een confrontatie van deze aspecten met de toekomstige werken wijst uit dat er met hoge waarschijnlijkheid geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is binnen het plangebied. De terreinen blijken immers in het verleden afgegraven te zijn en dan opgehoogd en genivelleerd in functie van de uitbreiding van de Gentse haven. Deze ophoging bedraagt minimaal 160 cm en maximaal 380 cm ter hoogte van het plangebied. Bijgevolg stelt BAAC Vlaanderen bvba vast dat er voldoende informatie gegenereerd is om de afwezigheid van een archeologische site en enig potentieel op kennisvermeerdering binnen de geplande ingrepen afdoende te staven. Een archeologische verwachting voor archeologische waarden binnen het plangebied is immers onbestaande. Bijgevolg wordt verder vervolgonderzoek niet geadviseerd.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Inplantingsplan bestaande toestand.....	6
Figuur 2: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding nieuw aan te leggen verharding.....	8
Figuur 3: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe luifel.....	9
Figuur 4: Doorsnede nieuwe luifel en nieuw magazijn.....	9
Figuur 5: Inplantingsplan bestaande toestand met aanduiding te slopen gebouw.....	10
Figuur 6: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuw magazijn.....	11
Figuur 7: Doorsnede nieuwe luifel en nieuw magazijn.....	11
Figuur 8: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuw molengebouw en aan te passen gebouw.....	12
Figuur 9: Doorsnede nieuw molengebouw.....	13
Figuur 10: Doorsnede bestaand molengebouw met aanduiding aanpassingen.....	14
Figuur 11: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe silo's.....	15
Figuur 12: Doorsnede nieuwe silo's.....	16
Figuur 13: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe bulkopslag.....	17
Figuur 14: Doorsnede nieuw bulkopslag.....	18
Figuur 15: Doorsnede nieuwe bulkopslag.....	18
Figuur 16: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe transportbanden.....	19
Figuur 17: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding locatie nieuwe transportbanden.....	20
Figuur 18: Hoogteverloop terrein.....	27
Figuur 19: Plangebied op de topografische kaart van 1873 met in het rood de locatie van het plangebied bij benadering.....	29
Figuur 20: Plangebied op de topografische kaart van 1904 met in het rood de locatie van het plangebied bij benadering.....	30

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 14-02-2023).....	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 14-02-2023).....	3
Plan 3: Plangebied op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 14-02-2023).....	6
Plan 4: Inplantingsplan nieuwe toestand met nieuwe structuren in het donkergrijs gearceerd.....	7
Plan 5: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	25
Plan 6: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	26
Plan 7: Plangebied met weergave DOV-boorlocaties op de meest recente orthofoto (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	28
Plan 8: Plangebied op de orthofoto van 1979-1990 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	30
Plan 9: Plangebied op de orthofoto van 2000-2003 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	31
Plan 10: Plangebied op de orthofoto van 2008-2011 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	31
Plan 11: Plangebied op de orthofoto van 2017 (digitaal; 1:1; 15-02-2023).....	32

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht geplande werken.....	21
---	----

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2021. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0)*, Brussel. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at: https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2023. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.

BAEYENS, N., 2016. *Archeologienota Gent, Kluizendok. Deel II: Verslag van Resultaten. BAAC Vlaanderen Rapport nr. 223*, Gent (Mariakerke).

DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2023. Portaal. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.

GEOPUNT VLAANDEREN, 2023. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.

HAVENBEDRIJF GENT, 2014. *Historiek Callemansputte, Rieme-Noord, Kluizendok, Lange Akker*, Gent.